WASHINGTON D. C.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 253. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТИ, четвер, 28-го грудня 1944. No. 253. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, December 28, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

НЕМА НАДІЇ НА ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ ПЕРЕД 1947. РОКОМ

ВАШИНГТОН. — Всі надії, що теперішній високий федеральний податок буде зменшений вже незабаром, завели. Як високі урядовці так і конгресовий податковий комітет приготовляли плян зменшення податків на 1946. Він мав бути підданий під наради конгресу вже в січні 1945. р. Тимчасом невдачі на німецькому фронті в Европі і затяжна боротьба проти Японії приневолюють скасувати цей плян і приготовитися до стягання високих податків аж до р. 1947. Щойно опісля можна буде вийти з проектом зниження податків.

НАДХОДЯТЬ МОРОЗИ ІЗ ЗАХОДУ.

НЮ ЙОРК. — Бюро Погоди видало осторогу до мешканців східних міст і стейтів, що холодна филя йде із середне-західніх стейтів і спричинить великі морози. У Ню Йорку буде температура 15 ступнів Фаренгайта повиже зера, а 5 ступнів на передмістях.

ПІДВИЩУЮТЬ ПЛАТУ В СТАЛІВНЯХ І ВІДЛИВАРНЯХ.

ВАШИНГТОН. — Щоби звербувати нових робітників і затримати дотеперішніх Военна Рада Праці заявила готовість признати підвишку 10 центів на годину, коли власники на таку підвишку згодяться. Одначе рада признасть таку підвишку лише в таких гамарнях, що мають цертифікат для военної продукції.

ЗНОВУ РОЗГОЛОШУЮТЬ ЗЛОЧИНИ З ШІКАҐА.

ШІКАҐО. — У 1944. році злочинність у місті зросла понад рекорд з попереднього року. Таксамо зросли кари на злочинців — як це виказує шікаґовська комісія злочинности. За 11 місяшів сповнено в місті 176 убивств у противенстві до 169 убивств за цілий попередний рік. За 11 останніх місяців сповнено всіх злочинів 32,087 у противентві до 30,862 за ввесь попередний рік.

РОБЛЯТЬ ЗАКУПИ ДЛЯ ЮНРРА.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу виасиґнував $15,000,000 на закупно одіжи для Юнайтед Нейшенс Риліф енд Рігабілітейшен Адміністрейшен. Відповідна комісія департаменту скарбу пробує набути для ЮНРА деякі одяги з надвишки военних матеріялів, призначених для американської армії. Одначе, колиб таке убрання показалося невжиточне, тоді ЮНРРА мусить пошукати за іншим убранням між фабрикантами.

ПРАЦЯ ДЛЯ ВІЙНИ У БЕЗКОНЕЧНІСТЬ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Рада Военної Продукції працює тепер на засаді, що европейська війна буде тривати без кінця, як це заявив на пресовій конференції предсідник ради Дж. А. Круґ. Як приклад на це Круґ виявив, що будують нові фабрики, щоб виробити вистарчальну кількість гармат та іншої зброї. Ці фабрики не можуть бути вітворені перед серпнем 1945. року. Вони будуть коштувати яких $200,000,000. Як би так війна скінчилася скорше, багато гроша буде втраченого. А якби так війна не скінчилася, то ці фабрики вратують неодно життя американського вояка, твердить Круґ. Він також виявив, що ґенерал Айзенгавер зажадав шість міліонів ярдів нових копців для вояків. Спідне біля та блюзки, які мали вистарчити для вояка на шість місяців, зуживається впродовж половини того часу, каже Круґ. Отже треба теж і нового вбрання. На думку Круґа недостача военних матеріялів пішла від того, що люди почули занадто оптимістичні вісти про недалекий кінець війни і робітники почали думати про перехід до мирової продукції.

НАШІ ВТРАТИ НА ПАЦИФІКУ.

ВАШИНГТОН. — Секретар военної маринарки Джеймс В. Форестал заявив, що він не закриває втрат американської военної фльоти на Пацифіку, як про це звичайно говорять. Надії всі американські военні кораблі. що загинули в боях коло Филипин від 23. до 25. жовтня 1944. року. були згадані в ґазетах. Бої проти японців коло Филипин ідуть дальше і лише найновіших втрат не оголошується тому, щоб противник не міг знати нашої сили.

360 СМЕРТЕЛЬНИХ ВИПАДКІВ ВЧАСІ СВЯТ.

НЮ ЙОРК. — Обчислення пресових аґенцій виказують, що вчасі Різдва було в краю понад 360 випадків смерти. Це число є троха вище від числа попереднього року, бо тоді згинуло 339 людей. Найбільше нещасливих випадків було від автомобілів, бо аж 220. Внаслідок розбиття трьох военних літаків згинуло 20 вояків, 50 осіб згинуло від огню, а 94 з різних інших причин.

Теодор Грицей, б. гол. предсідник У. Н. С. жертвою нещасливого випадку

В суботу, дня 23. грудня б. р., при повороті автомобілем з роботи до дому, впав бл. п. Теодор Грицей жертвою нещасливого автомобілевого випадку. Непритомного і тяжко покаліченого відвезено до шпиталю, де Він відзискав притомність настільки, що ще міг бачитись і розпрощатись з найближчою родиною. Помер у шпиталі наслідком одержаних підчас випадку ран, у вівторок, 26. грудня 1944, у 66-тому році життя.

Похорон відбудеться в пятницю, дня 29. грудня, в годині 10 рано, з власного дому, 72-50 MANSE STREET, FOREST HILLS, NEW YORK, до української католицької церкви в Асторії, Л. Ай. Панахида за Покійного відбудеться в домі Покійного в четвер, дня 28. грудня, година 8. вечером. Оставив вдову Юлію, дочку Ольґу, дружину головного радного У. Н. Союзу, Евгена Ляховича, та ближчу і дальшу рідню.

Покійний Теодор Грицей походив з містечка Долина, Західна Україна. До Українського Народного Союзу вступив в 1910 році. Був завжди активним членом організації й займав у ній різні уряди. Від 1920—1925 року був заступником головного предсідника У. Н. Союзу, а від 1925—1929 року головним предсідником цеї організації. Більшу часть свого життя на американській землі пережив Покійний в місті Філядельфії, де був одним з найдіяльніших членів української місцевої громади та ініціятором або учасником кожної народньої маніфестації, що відбувались в часі його побуту. Покійний відгравав теж поважну ролю в загально-громадському життю. Свого часу, як голова зорґанізованої ним Ліґи Американських Горожан Українського Роду, зорґанізував Він в 1922 році величавий Зїзд Ліґи, що відбувся в Вашингтоні. Делеґація цього Зїзду мала послухання у Чарлза Гюза, тодішнього секретаря стейту, а далі перед конґресовою комісією для заграничних справ. Делеґати Зїзду були тоді в президента Гардинґа і вручили йому меморіял в українській справі, зокрема в обороні Західно-Української Народньої Республики, якої долю збиралась вирішувати Рада Амбасадорів. Бл. п. Теодор Грицей був одним з основників Обєднання Українських Організацій в Америці й ввійшов на першім Конґресі цеї орґанізації, в 1922 році, до головного уряду, а від 1923—1930 року був її головним касієром. Покійний інтересувався ціле життя дуже живо українськими народніми справами і для загального добра жертвував у своїм життю дуже багато труду, а теж і гроша, за що заслугує на добру память цілого нашого громадянства. В. И. П.!

ПАРИЖ І ЛЮБЛИН ОБМІНЮЮТЬСЯ ПРЕДСТАВНИКАМИ

ПАРИЖ. — Польський Комітет Національного Визволення в Люблині постановив вислати свого представника до французького уряду в Парижу. Французький уряд певно вишле свого представника до Люблина. Французи кажуть, що з шість польських ґазет у Франції три стоїть за люблинський комітет; за нього теж заявляються польські майнери в Франції.

Ходять чутки, що Чорчил просив Сталіна відкласти вирішення польської справи до конференції з Рузвелтом. Ґенерал Де Ґол до просьби не прилучився.

ФРАНЦУЗЬКІ ҐАЗЕТИ КРИТИКУЮТЬ АЛІЯНТСЬКУ ПОЛІТИКУ

ПАРИЖ. — Французькі ґазети „Комба", „Франк-Тірер" та „Се Суар" виступають проти аліянтської політики замирення групи Петена, називаючи цю політику Дарлянізмом. Анґлія й Америка видно дивляться на все передусім зо становища мілітарних посунень, а французи дивляться на Дарляна і Петена як на зрадників Франції. Замітна теж заява французького амбасадора до Британії, що до договору між Британією й Францією ще далеко.

Ґазетти „Комба" і „Франк-Тірер" виступили з критикою проти Різдвяної промови папи. Кажуть, що папа спізнився зо своєю заявою в к користь демократії; мовляв, він повинен був виступити з нею підчас німецької окупації Риму.

Французький міністер війни подав французькому соймови тайні дані про вигляди негайного узброєння французької армії.

Французький суд визначив середу на день розстрілу 8 членів фрнанцузького Ґестапа, засуджених оноді на смерть.

НАРЕШТІ ВИЗВОЛЕНІ! — Ось ті особи, що їх бачимо на цьому образку, це полонені, що находились в німецькому концентраційному таборі Сареґвімін, в Франції. Їх визволили вояки Американської Третьої Армії. Деякі з звільнених були в націстівських таборах ще від 1939 року. Між ними є особи різних національностей: серби, поляки, українці, французи, росіяни і т. д.

НІМЕЦЬКА ОФЕНЗИВА ЩЕ НЕ ЗДЕРЖАНА

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ ВІЙСЬК. — Німецька офензива в Бельгії почала наново посуватися вперед і, не дивлячися на зростаючий спротив аліянтських військ, досягнула міста Сель, 4 милі на південний схід від Дінанту на ріці Мезі, та Сіней, 8 миль на північний схід від того міста. Така ситуація існувала на фронті на Різдво ранком. Представляє вона для німців поступ 50 миль від границі, з чого за останній день зроблено 10 миль.

У цю офензиву кинено дві, а може й три, німецькі армії. Вони мали зробити ще більший поступ, але їх здержано, поки вони вспіли розвинулися. Всеж таки американські досяги на полудневім крилі на схід від дороги з Арльону до Бастонь, не були досить сильні, аби здержати німців.

ВИШКОЛЕНІ САБОТАРІ ВИСЛАНІ НА ЗНИЩЕННЯ КОМАНДИ ПЕРШОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

ГОЛОВНА КВАТИРА ПЕРШОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ. — Головна команда цеї армії зібрала поважне число доказів на те, що німецька команда вишколила більше число саботарів і вислала їх на зади американської лінії з приказом старатися вбити керманичів Першої Американської Армії.

Саботарі були вишколені в спеціяльній школі в Фріденталю, коло Берліна. Між іншим їх учено анґлійської мови, при чому учено їх британського акценту, бо їх вислано на зади американських військ в уніформах британських вояків і з фальшивими паперами британської команди, аби тим лекше баламутити американських вояків. Певне число цих саботарів уже попало в руки американських військ і понесло кару смерти за таке грубе нарушення міждержавних умов про ведення війни. Декотрі в них були певне спущені з літаків парашутами. Тепер за ними пущено загальні алярми.

ШИРОКА РЕЙДОВА АКЦІЯ АЛІЯНТСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

ЛОНДОН. — Аліянтські летуни далі ширять смерть і знищення по німецьких військах і комунікаційних засобах. У вівторок вони зробили на ворожі лінії 4,000 вилетів. Ніччю британські важкі бомбовики били по окрузі Сан Віта. Бомбовики й боєвики Восьмої Повітряної Сили напали на залізничі варстати й мости округи Кобленцу. В боях з німецькими літаками зістрілено ворогових 60 літаків.

ВОРОЖІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ПАРИЖ.

ПАРИЖ. — Пізним вечором у вівторок німецькі летуни бомбардували Париж, що від якогось часу вважався безпечним від таких военних загроз. Перші бомби впали в 10. годині 52 минути. В дві минути після цього загули сирени. За 35 минут опісля рейд скінчився. Одна бомба поцілила клюб, який обслугував ранених вояків, що їх перевожено через Париж.

ЧОРЧИЛ НА СТРІЧІ З ДЕЛЕҐАТАМИ „ЕЛАСУ".

АТЕНИ. — У вівторок відбулася тут перша стріча британських провідників з провідниками грецьких партій. На цій конференції були приявні від британців: крім Чорчила й Ідена ще маршал сер Александер, амбасадор Ліпер, ґенерал Мекмилен і Скобі; від американців амбасадор МекЛі; від французів посол Батлен. Конференцію проводив за згодою всіх грецьких партій архиепископ Дамоскінос.

Початок конференції прийшлося якийсь час відкладати, бо не прибули представники лівих груп, що ведуть збройну війну проти військ уряду Греції й Британії. Нарешті зявилися представники „Еаму" і „Еласу", один комуніст від „Еласу", два від „Еаму". Чорчил дав заяву, що британський уряд не хоче нічого поза закінчення братовбийчої боротьби між греками та передання влади над краєм у руки уряду, вибраного народом у тайним голосуванню. У подібному тоні говорив ґенерал Александер. По цих заявах всі приявні вийшли зо салі, оставляючи самих греків обговорити справу згоди між собою. Перший день нарад ще не дав ніякого висліду й наради відложено на наступний день.

Перед самою народою грецька поліція відкрила в поближу готелю Гранд Бретань, де мала зібратися конференція, більшу скількість сильних вибухових матеріялів, видно німецького фабрикату.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ВЖЕ ВОЮЄ В БУДАПЕШТІ.

ЛОНДОН. — Війська Червоної Армії окружили Будапешт з усіх сторін та почали вже входити до міста. Німці й мадяри ставлять їм завзятий опір. Під Будапештом занято його найбільший летунський майдан Будаерш; Німці видай не зможуть тепер доставляти багато амуніції залозі Будапешту.

Далі на півночі Червона Армія посунулася поважно до Братислави, столиці куклового уряду Словаччини.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Вигляди дрібного фармера

Клод Викард, секретар рільництва в кабінеті президента Рузвелта, заговорив оноді на річній конвенції Краєвої Фармерської Юнії про вагу дрібних фармерів. Сказав він між іншим: „Мала фарма причиняється до справедливішого розділу фармерського приходу, до кращого піклування за рілю, до кращого громадянства й до щасливішого життя". Говорив він видно по лінії історичної традиції Америки, в котрій дрібний, але незалежний фармер уважався основним каменем суспільности. Великий американський політик Джеферсон пішов ще далі й переконував своїх сучасників, що в Америці демократія так довго запевнена, як довго в ній буде існувати дрібний фармер.

Та це все ще не запевняє, що власне дрібна фарма буде тут усе існувати. Власне останніми десятиліттями проявилися в Америці суспільні тенденції, які дають багатьом дослідникам зовсім поважні основи сумніватися, чи дрібна фарма потрафить удержатися. Видно ці тенденції зо статистики. Вона показує, що 25 процентів (себто одна четвертина) американських фарм продукує 80 процентів (себто коло чотири пяті части) фармерських продуктів (щодо вартости). Отже малі фарми, що становлять три четвертині загального числа фарм, продукують разом ледво одну четвертину фармерських продуктів. Видно це теж з того, що пересічна фарма зросла зо 138 акрів (1910. року) на 174 акри (в 1940. році). Виходило би, що й в фармерстві проявляється тенденція до концентрації, себто збирання щораз більше землі й капіталу в щораз менше число власників, як це проявляється в промислі. Виходило би з того, що дрібне рільництво не має великої будучности навіть в Америці.

Одначе, багато дослідників вказує, що рівнобіжно з тим стремління до зросту фарм ідуть різні інші прояви, які дають надію дрібним фармерам урятувати свої дрібні господарства перед навалою великих фарм. Дрібні фармери немовби навчаються, як боротися з великими фармами. Вони закладають спілки, які закуповують знамените, а дороге рільниче наряддя, яке досі могли набувати тільки великі фармери. Вони починають щораз більше покористовуватися вислідами науки, на яку досі стати було тільки багачів. Вони удосконалюють спосіб збуту своїх продуктів та закупу потрібного товару через свої кооперативні організації. Скомбінувавши кращу освіту, добру бизнесову організацію й практичне знадоблення фарми, дрібні фармери показуються зовсім здібними боротися з великими фармерськими підприємствами. При тому особистий нагляд власника над дрібною фармою, який при великій фармі можливий тільки в обмеженій мірі, дає дрібному фармерови навіть певну рівновагу над великим.

Через те нині справді ще не можна сказати, що доля дрібної фарми в Америці пропаща. Правда, дрібне рільництво вимагає нині більшої меткости, проворности й освіти, ніж кількадесять літ тому, але ця так звана фамілійна фарма ще зовсім певно довго буде грати важну ролю в американській рільничій продукції.

Чим і як шанувати наших вояків

Хто не хотів би пошанувати якнайкраще тих наших найдорожчих, що їх висилаємо боронити рідний край і наші ідеали? Хто не бажав би, щоби була увіковічнена память тих, що віддали своє життя, щоб краще було жити в світі тим, що по них остали чи прийдуть?

Ось такі питання не потребують ніякої відповіди, коли іде про добру волю і охоту, про щире бажання, бо воно є чи не у всіх. Є воно і серед американських українців. Та зате дещо труднішим стає це питання, коли приходиться рішати, як найкраще ту память звеличати. А що над тим уже ломлять собі голову різні американці віддавна, і вже ту справу, як кажеться, спрактикували, то не зашкодилоб і українському громадянству над тим глибше призадуматись, особливо, коли в тій чи другій громаді приходиться ось такі справи тепер вирішувати.

На потребу ось такої застанови звернула тепер увагу, між іншим, така особа як пані Еленор Рузвелт, дружина президента держави. А притоку до цього дав її каліфорнійський часопис, що то заговорив публично про ставлення памятників по селах і містах в память поляглих наших вояків, стверджуючи, що з таких памятників, на яких виписується довгі ряди різних прізвиш, є мала користь.

Значить, що на її думку це все не є нічим злим, але й не є нічим таким, чого не можнаб заступити чимсь ліпшим, кориснішим. Та питання: Чим?

Відповідаючи на те, ось ті люди виходять з такого заложення, що ті, яких хочемо славити ось такими камяними плитами чи стовпами, пішли боротись за краще життя, за ліпший порядок, за поступ, за те, щоб ті, що до них остануть, мали ліпшу нагоду вибитись, щось краще пізнати, дочогось вищого дійти. А як так, то думаймо про живі памятники! Як так, то шануймо поляглих за ідеали не камінними стовпами чи таблицями, а тільки вжиймо гріш, що має бути виданий на такі стовпи, на те, щоб з того гроша користали ті, що вернуть з війни, або принаймні хоч дехто з них. Принаймні ті, що вернуть каліками, що виявили надзвичайні геройства, а виявляють ще й надзвичайні спосібности. Бо многі з них пішли до армії в дуже молодому віці й будуть потребувати викінчувати по війні освіту. І як би було це добре, колиб їм допомогти! І не тільки їм, але взагалі молодим спосібним людям, що не мають матеріяльної спромоги викінчувати студії, хоч уже проявили талант, хоч уже дали докази, що могли би бути для даної суспільности, краю, а то й людства людьми дуже хосенними.

Очевидно, що можна би на ту тему багато писати і багато дечого піддавати, з чого можнаб виробити собі погляд, як можна культурно й розумно пошанувати память наших синів, що у війні, чи наших поляглих героїв. Та це не є ціллю тої статті. Вона тільки хоче звернути увагу нашого загалу на вагу тої проблеми.

Ми, американські українці, не є багаті. У нас тисячі долярів, це те, що в інших міліони. А рівночасно у нас ще всюди — великі культурні недомагання. У кожній громаді. У цілому суспільстві. На кожному полі. Всюди бракує нам людей, спосібних людей. А преціњь комусь треба буде продовжати і удосконалювати наше життя! Отже треба нам доброї школи, доброї книжки. І треба підховати хоч когось з молоді, щоби було кому і пізніше продовжувати поширювання правди про Україну та український нарід і його визвольні змагання.

Ось це все каже нам виразно: Є у нас чим прославити память наших вояків і наших героїв! Замісць каміння і стовпа можна ставити живі памятники для живих людей, що будуть творити нове життя згідно з тими ідеалами, за які віддають і ще віддадуть життя наші найкращі сини.

Думаймо отже і над тим, коли беремось ставити памятники нашим воякам!

Микола Чубатий.

ЩЕ ПРО ПРОМОВУ ЧОРЧИЛА

Багато промов виголосив англійський премієр, Винстон Чорчил, в часі теперішної війни, одначе ніодна не викликала такого поражаючого враження як його промова, виголошена перед англійським парляментом дня 15. грудня б. р. Вона відносилася до поляків, а на ділі так само добре до українців, лотишів, естонців, фінляндців та інших народів.

Чорчил заявив ясно й недвозначно, що Англія бажає поділитися впливами в Европі з Росією. Він теж ствердив цею промовою той факт, що Атлянтійський Чартер та всякі інші ідеольоґічні заложення теперішньої війни належать вже тільки до історичних призабутих документів.

Ми ще й нині не знаємо всіх закулісових ходів Чорчила, але одно певне, що натиск роблений в цім випадку на Польщу — це вислід якоїсь несповненої точки потаємних умов поміж Чорчилем та Сталіном. Сталін як видно, домагався конечно виповнення тої точки, за ціну полишення Англії вільної руки в Греції, в Італії та в Еспанії, а то й активнійшої участи у війні з Німеччиною.

Промова оберталася головно около бувших східних земель Польщі, себто земель Західної України та Західної Білоруси, але кожному ясно, що тут вже не йде про збереження східних земель для Польщі, які кожен реально думаючий поляк вважає вже страченими для Польщі, а тільки йде про саму незалежність польського народу. Такої ґарантії від Англії, від Совєтів та від Америки домагається польський уряд в Лондоні. Та він її дістати не в силі.

Місто тої основної річи Польща дістає обітниці на частину східної Прусії та на кілько хоче німецьких територій на заході. Одні говорять тільки про Ґданськ та частину німецького балтійського побережа на Поморю, другі про німецькі простори аж по Одру. Сталін найбільше щедрий, бо офірує краї аж по Салю, себто найбільшу польську займанщину в історії, ще за часів Болеслава Хороброго в перших роках 11-гого століття. Річ природна, що кожен розумний поляк мусить вважати ці обітниці поширення Польщі на території, німецькі на 90 до 100 відсотків, за жарт з майбутної сильної та незалежної Польщі. Бо дістати слабій і висиленій Польщі з перетребленою націстами інтеліґенцією 10 до 12 міліонів найбільше національно розбурханих німців на сході, це значить зробити майбутню Польщу постійною калікою, що схоче чи не схоче, а буде змушена постійно просити Сталіна та його майбутнього наслідника в диктаторстві за опіку та посередництво поміж нею та Німеччиною. Переладування майбутної Польщі чисто німецькими краями це прямий шлях до зроблення з Польщі російського сателіта, а не самостійної держави. Це в майбутньому проста дорога до нового і остаточного поділу Польщі між Росію та Німеччину, колиб так остання зросла в силу та погодилася з Росією.

Польща хоче тепер вийти з цеї незавидної ситуації, одначе з неї виходу нема при теперішній потузі Совєтів. Ось і сліпа вулиця, в яку зайшла польська справа.

Чорчил признавав у своїй промові повне право Росії до східних земель Польщі, а Міколайчика визнав одиноким спасителем Польщі, що має її вивести з націстичної неволі та завести в російську неволю. Через помилку Чорчил мильно зацитував Атлянтійський Чартер, який мавби оправдувати слушність розвязки польського та совєтського спору дорогою взаїмного порозуміння. Звернув на це увагу проф. Кембріджського університету, консерватист К. М. Пікторн, що Атлянтійський Чартер позволяє на зміну границь поміж державами перед кінцем війни тільки за згодою свобідно висловленої волі населення того краю, а не на підставі порозуміння обох урядів, як говорив Чорчил. На другий день появилося спростування тої помилки, яке виправдувало англійського премієра тим, що промова не була написана в цілости, отже не відчитана, а тільки виголошена зі записок на карточках.

На всякий випадок це замітна похибка. Зокрема вона інтересує український нарід Західної України, бо саме в руки західних українців Атлянтійський Чартер віддає право рішати про політичну приналежність їхнього краю та виключає торги їх свободою. Та хто нині на це звертає увагу! Населення ось такої заінтересованої країни це нині неначе безмовні істоти, якими можна поторгувати, які можна проміняти або подарувати. Після свободолюбного 19. століття, після ідеалістичних засад самоозначення народів в точках през. Вилсона, дійшли ми до такого поступу, що міліони людей можна далі передавати під панування їхнього найстрашнішого ворога. Можна міліони людських істот віддавати на страшні експерименти совєтських розстрілів, депортацій, переселень і таке що, як цього вимагають чужі великодержавні інтереси. Ось так собі тепер ось такі речі толкують.

Промова премієра Чорчила викликала доволі сильне враження в Америці з двох причин. Поперше тому, що Чорчил посередно натякнув, що Америка пасивно вже дала згоду на такий торг західно-українським та західно-білоруським населенням бувшої східної Польщі. Подруге, великанське враження ця промова викликала ще й тим, що вона так відкрито стала на становищі панування сили, а не моралі в порядкуванню повоєнними відносинами. Не життя міліонів людей та їхня воля малиб отсе рішати про приналежність якоїсь країни, тільки інтереси великодержав. Кілька днів пізніше появилася заява секретаря стану Стетініюса, доволі загальна та неясна, яка одначе не потвердила твердих слів Чорчила.

Протести проти такого повоєнного світа вже далися чути з уст кількох членів американського конґресу. Проти цього піднеслися голоси в пресі. Проти такого повоєнного порядку заняв теж неґативне становище орґан Ватикану Оссерваторе Романо. Публична опінія свободолюбних націй, як виходить, не хоче погодитися з тим, щоби за такий повоєнний світ мало пролитися стільки крови, тільки міліонів цивільного населення малоб піти на марно.

Не має сумніву, що й для премієра Чорчила такий повоєнний світ, повний невдоволення, небажаний. Під кінець його промови був один розділ, що є історичним, дарма, що на нього так мало звернули уваги. Чорчил висказав побоювання за нову, ідеольоґічну війну, колиб справа польських границь була вирішена проти волі Польщі. Друга велика війна, зокрема ідеольоґічна війна — говорив Чорчил — може розгорітися не тільки на кордонах, але також в серцях кожної країни зброєю, куди більше руйнуючою ніж тою, що її тепер має в руках людство...

У цих словах містяться пророчі вискази старого англійського лідера, з тим одначе застереженям, що людство тої ідеольоґічної боротьби не омине, без огляду на те, як поступить тепер польський уряд в Лондоні.

Ця ідеольоґічна боротьба розгориться теж і в міліонах українців, яких волю та яких право на свобідне національне життя так безцеремонно нині нехтується.

В своїй останній промові премієр Чорчил знав тільки поляків та росіян. Як для такого перенесення західних українців зпід польського володіння під ще гірше — совєтське, являється — справою справедливою та слушною.

З невеличкими вимками теж і вся преса, коментуючи промову Чорчила, говорила про Росіян, яких поневолювала Польща. Ніхто не сумнівається, що такі коментування є свідомим перекручуванням правди, яка добре знана політичному світові. Він знає, що на схід від польського народу не живуть ніякі росіяни, тільки українці, які так само не бажають собі совєтсько-російського панування, як дотеперішного польського. Закривати ось такі факти, значить закривати перед світом, що на сході Европи животіють десятки міліонів людей, що на таку полагоду ніколи не дадуть своєї згоди. Закривати це, значить готовити ґрунт під третю світову війну, яку всі ми так дуже хотілиб оминути.

В МІСЯЦІ ВЕРЕСНІ 80,000 ВЕТЕРАНІВ ДІСТАЛИ РОБОТУ

Голова Военної Комісії Людської Сили, Пол В. МекНат, сказав, що на основі звідомлення Федерального Бюра Праці, в вересні 80,000 ветеранів першої і теперішньої світової війни дістали за поміччю згаданого бюра роботу. Між ветеранами, які дістали працю, було 12,492 фізично ушкоджених. — ОВІ.

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІҐТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю"

103)

— Молодчина! Їдь собі в полк! Тільки уважай на будуче! Розсліди рвав тут же на очах винуватця, трактував вояка папіросою і звільнював. Таким поступованням Драгомирів старався пробудити в вояка почуття людської гідности. Траплялося, що відбирав у старшин командування частиною за те, що в нервовому стані дозволяли собі якогось підвладного вдарити. І биття в дивізії викорінив зовсім, але викорінив злочинність. Він відїхав, його засади залишилися.

Тож встановляючи суд Паволоцький не сподівався, що йому швидко доведеться функціонувати. Тимчасом вийшло інакше. Самому Паволоцькому припало злочинців викрити, довелося й затвердити смертний вирок; злочини бо виявилися занадто тяжкими, багато разів винуватцями повторювами, ще від початку відступу російських військ з Галичини.

В кожному полку істнує посада артельщика, звичайно підстаршини. Його завдання зводяться до роздобуття харчів для людей і коней. Поки доства наладжена інтенданством, завдання не складні: приймати на поблизькій залізничій стації зважені й переважені різнородні продукти і доставляти їх в полк. Але й тоді артельщики обловляються, частину продуктів перепродують у дорозі. На оправдання все знаходять законні причини — „усушки" і „розтряски".

У відступі — інтенданство перше чкурне Бог зна куди, за сотку або й більше верств. Бойові частини переходять на харчування „власними засобами", властивіше засобами тубильчого населення. Артільщики з дня в день нишпорять по запільних селах, забирають, часом, останню корову, пару овець, кабана, печений хліб, овес — все, що на очі попаде. Самі харчуються виключно „делікатними" харчами: курами, гусами...

Допускаючи реквізиції, вищі команданти суворо наказували за все забране розплачуватися грішми. На ту ціль у кожній частині переховувалися у скарбовій скриниці десятки тисяч рублів. Чесніші артільщики — траплялися і такі — чесно за реквіроване добро розплачувалися. Більшість з них, добрих людей вдаючи, писали посвідки про одержання грошей присилуваним продавцем, заставляли таку посвідку підписати, мовляв, означену у посвідці суму одержав повністю, і, платили селянам нагаями! Збивали собі величезні гроші, бо по кожній посвідці їх видавано без зайвих клопотів. Не виключено, що на реквізиціях добре гріли руки скарбники і завідуючі господарством полків, адже ворожа країна! А спокус „заробити" аж надто траплялося. Тим то дотичне начальство на подвиги артільщиків дивилося крізь пальці. З тягом війни таке леґальне ограбування і селянства і державного скарбу обернулося у пошесть.

Злочинців у 16-тій кінній викрито зовсім припадком. Паволоцький з адютантами штабу обїздив передові становища своїх дивізій, обсаджені кіннотою. У поблизькому селі попався йому на очі сполосований нагаями селянин. На розпити, хто його так розцяцькував — мовчав заляканий. Заспокоєний старшинами розповів плачучи, що в нього кіннота забрала дві корови, троє свиней і ось чим заплатила! Показав ним же підписану копію посвідки в одержанні сто сорок рублів, ціну зовсім підхожу. Їхати до Каміня пізнавати злочинців — побоявся.

До міста повернувши — Паволоцький, Алібеков, Вачнадзе й Отаманенко ввечері вирушили в обхід вулиць. Переповнене частинами місто здавалося спало. Старшин зацікавив гармідер в одній освітленій хаті. Обережно підійшли до вікна. Очам старшин зявилася картина! За столом сиділо пятьох підстаршин полків дивізії, між ними артільщик чернигівського полку, старший унтер-офіцир Міхрюткин. На столі — три пляшки горілки, але не горілка притягнула увагу Паволоцького.

Пятка грала у „очко".[45] Перед кожним лежала купка грошей. У банку серед стола лежала купка Петриків і Катеринок,[45a]) гроші, що не то артільщикам, але їм, старшинам і заможним землевалсникам грати на так великі ставки булоб не по кишені. Зпід вікна старшини перекралися до вдерей. Двері замкнено з середини. Алібеков крикнув відчинити. Старшини ввійшли до кімнати, та поки відчинювано, гроші, карти й горілка зо стола зникли. Підпилі підстаршини посхоплювалися, начеб Богу духа винні. Заточувалися, н могли рівно встояти на ногах.

— Ви що тут робите? — різко спитав Паволоцький, замісць поздоровлення.

— Нічого особливого, ваше високоблагородіє! — заплітаючимся язиком вибелькотав Міхрюткин. — З товаришами, вот, розговорилися. — І завваживши на столі кілька в поспіху несхованих карт, як стій добавив: — В картішки трохи побавилися.

— В гроші?

— Нікак нет! В пустую! Нешто ми правила не знаєм?

— А горілки де дістали?

— Горілки ми не мали, ваше високоблагородіє! Вина трохи роздобули, так освіжили душу...

Алібеков нагнувся й витягнув дві непочаті пляшки горілки зпід стола.

— Ну, а це що? — Паволоцький показав на знахідку.

— Це... — трохи злякано пояснив Міхрюткин, — гріх таїтися, ваше високоблагородіє, у тутешних жидків роздобули.

— Добре! Так виймайтеж і гроші, що на столі лежали перед нашим приходом.

(Дальше буде).

45) Очко — інакше 21, заборонена газардова гра.

45а) Петрики — 500-рублеві банкноти з портретом Петра І. Катеринки — 100-рублеві з Катериною II.

о. П. Понятишин.

ЯК Я СТАВ „ДИРЕКТОРОМ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“?

Спогад. 11)

Клівлендська конвенція перемінила У. Н. Союз на віроісповідну установу і що з того вийшло.

Вкінці прийшла памятна клівлендська конвенція У. Н. Союзу 1910 р., на яку приїхав був теж пок. Сотер як делегат якогось брацтва у Філядельфії. Хоч точка переміни Союзу на віроісповідну організацію не стояла в перших днях конвенційних нарад на деннім порядку, проте можна сказати, що ціла конвенція відбулась під гаслом тієї переміни. У вільним від нарад часі як і поза конвенційною галею делегати ні про що так не говорили і не спорили між собою як власне про цю переміну. З тих розмов можна було передбачити, що змінити У. Н. Союз на установу з віроісповідним характером не піде легко, що ця переміна не обійдеться без великої бурі. Треба знати, що вже кілька місяців перед конвенцією по Союзових брацтвах і відділах йшла сильна агітація проти переміни.

Слід примітити, що на клівлендській конвенції виринула була думка, щоб запросити і привітати на конвенції митрополита Шептицького, що, як вище згадано, перебував тоді в Злучених Державах. Та вже від самого початку конвенції було помітне роздразнення значної частини делегатів з приводу плянованої переміни У. Н. Союзу на віроісповідну організацію; тим-то можна було побоюватись, щоб евентуально хтось з делегатів не вирвався з якимсь зневажливим для митрополита словом. Маючи це на увазі, президія конвенції вважала за розумніше митрополита не запрошувати.

Щоб У. Н. Союз став віроісповідною установою, треба було наділі тільки затвердити 193 параграф тодішнього його статуту, який опреділював, що лиш „кождий здоровий русин або словянин греко або римо-католик може статись членом У. Н. Союзу“. Цей параграф був прийнятий вже попередньою, себто філядельфійською конвенцією. Одначе згадана конвенція полишила була чомусь правосильним у статуті також 6. параграф, який звучав, що „цілею У. Н. Союзу є зеднати братньо всіх Русинів і їх потомків в Америці“. Ті слова „всіх Русинів“ можна було тільки так розуміти, що членами Союзу могли бути всі українці без огляду на те, звідки вони походили, або якої вони були віри. Отож виходило таке, що в тодішнім статуті У. Н. Союзу знаходились два суперечні собі параграфи.

Довкола цих двох параграфів оберталась, властиво кажучи, ціла справа переміни У. Н. Союзу на віроісповідну установу. Делегати, які противились цій переміні, стояли твердо на тім, щоб із Союзового статуту викинути 193 параграф, а полишити в силі параграф 6. А знову делегати, що були за переміною Союзу на організацію з греко-католицьким характером, обстоювали таксамо твердо цю думку, що 6. параграф треба скасувати, а задержати у статуті параграф 193. Колиж точка переміни У. Н. Союзу на віроісповідну установу прийшла на денний порядок нарад, то на конвенційній галі вивязались такі палкі, бурхливі та пристрастні дебати, що справді можна було побоюватись, щоб делегати не кинулись на себе з кулаками... Та кінець-кінцем значною більшістю голосів на конвенції перейшла ухвала, що на будуче правосильним для У. Н. Союзу має бути тільки 193 параограф; значить, після конвенції членами Союзу могли ставати тільки греко- або римо-католицькі українці. Таким чином У. Н. Союз став віроісповідною організацією. По клівлейдській конвенції мав уже Союз називатись офіційно не інакше, тільки Українським греко-католицьким Союзом.

Коли клівлендська конвенція ухвалила переміну У. Н. Союзу на гр. кат. організацію, то всі делегати, які голосували проти такої переміни, зробили сецесію; значить, вони покинули галю, де відбувалась Союзова конвенція і перейшли до іншої галі на конвенцію свою, на якій дали початок до заснування окремої організації, себто нинішнього Українського Робітничого Союзу. Таким чином У. Н. Союз розколовся на двоє. Коли на клівлендській конвенції прийшов перестрій У. Н. Союзу на віроісповідну, гр. кат. установу, то розуміється самособою, що уряд директора „Свободи“ став зайвим і мусів відпасти.

Та вибрана на клівлендській конвенції головна управа У. Н. Союзу не могла через різні правні і технічні перешкоди перевести в життя ухвалу щодо переміни У .Н. Союзу на віроісповідну організацію, та й Союз остав надалі таким самим, яким був перед клівлендською конвенцією. По кімсь часі пок. Сотер зрікся покровительства і почесного членства У. Н. Союзу, і в Америці почала організуватись нова наша установа, себто Провидіння із суто католицьким характером. У. Н. Союз перейшов через ту намагану його переміну на віроісповідну організацію тяжку чергову скруту, але по не довгім часі таки почав знову зростати, а сьогодні є він числом членів більший як усі наші запомогові організації в Злучених Державах разом узяті.

(Кінець буде).

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІДОПРІМ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ В ЛОНДОНІ.

Зомвляючи два примірники книжки В. Г. Чемберлина „Ди Юкрейн: Ей Субмерджд Нейшен“, хочемо дати Вам признання ще й за таку гарну книжку як Ювилейний Альманах, виданий у 50-ліття У. Н. Союзу. А теж хочемо звернути увагу на те, що булоб добре, колиб американські українці поперли матеріяльно Союз Українських Вояків в Англії, що то дає приміщення нашим воякам з Канади і стейтів. Як ми їм вислали нашу скромну лепту в сумі $10, то одержали посвідку з письмом, в якому читаємо таке:

„Віримо, що Вам буде інтересно знати, що в нашім Союзі Українських Вояків є також поверх 70 американських українців. Ми певні, що булоб більше, якби не те, що американська армія, як і канадійська у своїй більшости, знаходиться тепер на континенті, отже в Англії українських хлопців, як з Канади, так і з Америки, тепер значно менше, як було, приміром, минулої зими. Та ми віримо, що з часом будуть привернені знова відпустки й тоді нашу кантину буде відвідувати багато більше нашого вояцтва“.

До цього додамо, щоб всюди звертати увагу нашим воякам заморем в Европі на той Союз Українських Вояків у Лондоні, а теж памятаймо, що йому треба давати теж і матеріяльну допомогу.

П. К. Качмарі,
Сейнт Пол, Минн.

o

КНИЖКА ЯК РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК.

Многі з нас ломлять собі тепер голови, що то купити як різдвяний дарунок комусь у родині, чи свому приятелеви чи сусідови. Хочеться купити щось таке, з чого була би якась справжня користь. У всіх нас ось таке на думці. Та мені подобаються щодо цього найбільше ті голоси, що кажуть, що книжка є таки найкращим подарунком. З неї скористають не тільки ті, що їх обдаровуємо, але й їхні діти. Добре навіть запренумерувати комусь українську газету, якщо він її не має. Бо й це гарний і розумний дарунок. Або от такий Ювилейний Альманах У. Н. Союзу, чи це не чудова памятка? Скільки там цінних і цікавих інформацій, що варвують, щоб їх передати нашим дітям та внукам! Такого дарунку нігде інде не купити. Це наша власна історія, наш власний труд. І тому така книжка повинна бути в кождій свідомій, українській хаті. За $2.50 — і вже є гарний різдвяний дарунок.

Не одні дарунки дістала і я в життю, як і кожний чи кожна з нас. Але таки книжка є мені наймилішим дарунком. Тому я так зраділа, як мені надіслала свого часу шановна Анастазія Біловус книжку „За волю України“. Такий дарунок я все маю перед собою, ціню його і люблю. І думаю, що подібне відчувають й інші. Тому і від себе нагадую тим, що журяться різдвяними дарунками, що тепер маємо чудові книжки на такі дарунки. Не забуваймо за це!

Е. Дудяк,
Ґрейт Медовз, Н. Дж.

ВЕТЕРАНИ ТЕПЕРІШНЬОЇ ВІЙНИ БУДУТЬ ПРИНЯТІ НАЗАД ДО ПРАЦІ

У Вашингтоні проголошено, що на основі інтерпретації краєвою воєнною робітничою радою поборового закона з 1940 року, ветерани мають „право вертати до своєї праці і дістануть такі позиції, на які вони булиб вибилися, якби були робили в компанії дотепер“. — OBI.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Пашанування памяти Миколи Лисенка.

Українці в Дітройт вшанували музичну творчість Миколи Лисенка величавим концертом і масовою участю. Авдіторія Масонік Темпел була заповнена ущерть, тому то неділя 26. листопаду остане в памяті нашої громади на довший час.

Концерт цей влаштувала Українська Федерація Стейту Мішиган у 102-гу річницю народження Миколи Лисенка з тією цілею, щоб познакомити нашу громаду з творчістю цього композитора. Пісні Лисенка співаються уже близько пів століття та однак праця його відома тільки немногим і тому було дуже похвальним, що Федерація влаштувала такий концерт.

Програма концерту була дуже добірна і складалась переважно з творів Лисенка. Чотири виступи місцевих хорів заняли велику частину програми. Хор ім. Котляревського під управою дякоучителя Дмитра Атаманця відспівав три композиції Лисенка, з котрих найбільш удатним був Кант в честь Діви Марії.

Другий хоральний виступ, мужеський ансамбль, зложений з членів Українського Національного Хору „Думка“, під батутою Івана Атаманця, між іншим дуже добре відспівав „Журавлі“ Лисенка-Кошиця.

Третій з ряду виступив дівочий хор „А Капелля“ під кермою п-ни Стефанії Андрусевич, яка вложила усі старання, щоб виступ хору був ефектовний. Вкінці поява четвертого хору „Думка“ під проводом Івана Атаманця з піснями „Сива Зазуленька“ Лисенка-Кошиця і могучий „Прометей“ Стеценка-Кошиця.

На гостинний виступ запрошено знаного уже в Дітройт з попередніх виступів артиста співака — Михайла Голинського, який був дуже вірний Лисенковій присвяті і віддав такі чотири композиції Лисенка до слів Шевченка: Дума, Ой Дніпре, Гетьмани і Чи можна забути. Авдіторія оваційно вітала дорогоно гостя і раділа його сильним і гарним співом.

Як солістка співала теж п-ні С. Цимбаліст при акомпаніяменті своєї доні, Галі Мичел. Тим разом п-ні Цимбаліст співала, між іншим, нову композицію, загально незнану ще — Кант Почаївської Божої Матері А. Рудницького.

Вступнім словом привітав громаду о. д-р Тиханський, пояснюючи значіння і вплив пісні та підносячи великі заслуги Миколи Лисенка для української музи.

В англійській мові промовляв Джордж В. Старк, голова Дітройтського Історично-Музейного Товариства, який говорив про культурний вклад українців в Америці.

Одною з найбільш пожаданих точок усього концерту, був реферат про музичну творчість Миколи Лисенка, який мав і не мав д-р Лонгин Цегельський. Коли говорю, що „мав і не мав“, то так воно справді було. Д-р Цегельський, котрого запрошено аж з Філядельфії, щоб мати доброго бесідника, який дав би вірний образ Батька Української Пісні, приготовив обширний матеріял, який аж просився, щоб його передати учасникам. Та на превеликий жаль, по 45 мінутах д-р Цегельський мусів кінчати свій цінний реферат, бо — не було часу. А вісти, які бесідник зібрав про Лисенка, знать було, що були обильні, нові, надзвичайно цікаві. І кожен був радий послухати, хто це той Лисенко, що в його честь влаштовано такий величавий ко нцерт. На жаль не ставало часу на те, що в такому випадку було найголовніше. Цеж був час присвячений Лисенкови і про його належалось говорити! Отже, на жаль, мушу ствердити, що хорових виступів було забагато. В такому випадку треба було злучити і дати один могучий виступ і так защадити на часі.

Шановні управителі хорів не беруть за зле цеї моеї заваги. Праця і усильні старання диріґентів і усіх хористів є загально цінені в нашій громаді. Хочби піднести працю Нац. Хору „Думка“ під управою Івана Атаманця, який пильно веде свій хор уже яких 20 років і безперечно має за собою певні заслуги, то проте диріґенти таки повинні були обмежитись евентуально до двох виступів і так защадити на часі.

Годиться піднести факт, що на цьому концерті злученими хорами мав диригувати наш незабутній Олександер Кошиць. Судьба одначе не була ласкава і ми втратили Великого Маестра перед самим концертом. З цієї нагоди в часі концерту п. Іван Атаманець сердечними словами згадав Його память і візвав учасників до віддання пошани Покійному — повстанням з місць. На концерті була як гість п-ні Тетяна Кошиць, дружина Покійного, яку представив учасникам голова адв. Іван Панчук.

Програму закінчив подякою Олександер Штик — голова концертового комітету — а хор відспівав „Ще не вмерла Україна“, знов на початку програми віддано честь нашій країні хоровим співом „Стар Спенглед Беннер“.

Ю. М. Шустакевич.

o

ЙОНГСТАВН, О.

Робота Жіночого відділу Американського Червоного Хреста.

В березню б. р. члениці Американського Червоного Хреста пішли за збіркою між нашими громадянами і зібрали $252.25. Ці гроші віддано до головної кватири. З 50-ліття У. Н. С. прийшло на цю ціль $25, а 29. жовтня б. р. жіночий відділ А. Ч. Х., що існує при українській катол. церкві св. Тройці улаштував обід для американських вояків у салі Вай Ем. Сі Ей. Обід був уладжений в українськім стилю в 1. год. сполудня. Коли зійшлися вояки, почали забавлятися танцями та співами аж до год. 7. ввечер. На цю годину був заповіджений на великій таблиці концерт тов. Боян під управою п. А. Когута. Як появився хор в українських народніх строях, настала повна тишина. Концерт випав дуже святочно. Співав хор і солістки панни Олена Дарко і Оля Васько. Як на закінчення заспівав хор „Ґад блес Америка“, саля підхопила пісню і загреміла з тисячі грудей оця мельодія. Серед тисячки вояків був один українець з Джерзі Сити, котрий розмовляв по українськи. Були два „русскі“, два мадяри, а решта звичайні американці.

Гостина тривала від год. 1. сполудня до 11. в ночи і заінтересувала вояків українськими харчами та печивами, приладженими українським жіноцтвом. Крім вояків прийшли теж і українські громадяни і додавали настрою до забави. Вояки щиро дякували за гостину і виявляли своє захоплення українською гостинністю.

Марія Періг, касієрка українського відділу А. Ч. Х.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

Only Four More Days to Buy Sixth War Loan Bonds

In just four more days the Sixth War Loan will be officially closed. Can you say that you have done your part... done your best to back our men in Europe and in the Pacific? Have you kept faith with those who give their lives that we may live in freedom? Have you lent your money, and thus claimed a share in America? A war bond is your guarantee of freedom and security not only for today but for the future. Resolve not to buy an extra Sixth War Loan bond.

ВКАЗІВКИ, ЯК ОГРІВАТИ ХАТУ.

ВАШИНҐТОН. — Головний лікар Служби Публичного Здоровля при Федеральній Аґенції Безпеки, д-р Томас Парен, сказав, що коли власники домів не пічнуть щадити опал, то може прийти до того, що будуть мерзнути в зимі. Памятайте, сказав д-р Парен, „що тепер не можна так сильно огрівати хату, як колись бувало“.

„Як розпалюєте в печі, то робіть це поволи, бо людське тіло до всього може пристособитися, якщо переміна не є нагла“, сказав д-р. Перон. Не кидайте до печі багато опалу і не старайтеся нагло огрівати хату. Опал треба щадити при кождій нагоді.

„Людина найлінше чується, як температура є між 68 а 70 ступнів Фаренгайта. А коли людина здорова і добре одягнена, то вона може чутися добре й тоді, як температура є 60 або 65 ступнів Фаренгайта“. — OBI.

ЦІНИ НА ДЕЯКЕ МЯСО ПІДНЕСЕНО ВІД ОДНОГО ДО ДВОХ ЦЕНТІВ

Бюро Контролі Цін заявило, що від 20 листопаду ціна воловини, баранини (з шиї) і ягнятини пішла вгору від одного до двох центів на фунт. В той самий час, каже БКЦ, знижено ціну від одного до двох центів на фунті на волові і телячі язики. Все те відноситься тільки до дрібної торговлі. — OBI.

ЖАРТИ

Спосіб для збільшення колекти між ніграми.

Проповідник у нігерській церкві вчасі проповіди розголошує такий факт:

Попередньої ночі один з парафіян забув замкнути на ключ курник. Наслідок цього такий, що більша частина курей пропала. Потім каже:

„Я маю підозріння, хто вкрав кури. Я знаю, що така людина не дасть навіть належної колекти до кошичка, який саме церківник обносить по церкві“.

Коли перераховували збірку, показалося, що вона була більша, ніж колинебудь давніше. Проповідник глянув приємно на купу гроша і дальше проповідує:

„Але, щоб ви, браття, вчасі обіду не вгадували, кому то кури пропали, мушу вам також сказати, що наділі такого брата нема. Це лише притча придумана для поправи фінансового стану церкви“.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МекАДУ, ПА. — Річні збори Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, відбудуться в церковній галі, 31. грудня, точно в годині 3:30 пополудні. Просимо всіх членів бути присутними на означений час, де треба вислухати й одобрити річні звіти уряду і вибрати уряд на 1945 рік. — Уряд відділу.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться в У. Н. Домі 31. грудня в 12. годині в полудне. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде звіт уряду за минулий рік і вибір уряду на будучий рік. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович фін. секр і кас.; І. Жук, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Повідомляємо всіх членів, що **річні збори** Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, відбудуться в неділю, 31. грудня, в год. 2. пополудні, в салі 1944 В. Ірі вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до рішення. Буде звіт контр. комісії і вибір уряду на 1944 рік. — За уряд: Л. Доманьчук, предс.; М. Горний, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 102, повідомляє своїх членів і членць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 31. грудня, по третій Сл. Божій в 1. год., в гали церковній, 2280 Вест 7. вул. Просимо членів прийти на ці збори і вислухати фінансового звіту та вибрати уряд на 1945 рік. Є також інші важні справи до полагодження. — За уряд: Ю. Гірняк, предс.; Д. Дарош, кас.; Л. Шмагала, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 31. грудня, в годині 1. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на означений час. Довгуючі члени мають заплатити свою належитість. Просимо членів вписувати свої діти до Союзу. — І. Савчак, предс.; А. Скочипець, кас.; І. Маркович, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 31. грудня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на річні збори, бо буде вибір уряду і звіт контр. комісії. По зборах будемо збирати вкладки, а при тій нагоді приведіть нових членів записати до Тов. Сокіл. — В. Волинський, предс.; Г. Кісіль, секр.-кас.; Т. Кальмук.

БОФАЛО, Н. Й. — Тов. Укр. Сокіл, від. 304, повідомляє своїх членів, що уряд на 1945 рік полишився той самий, а збори будуть відбуватися кожної неділі по першім, в год. 7:30 ввечір. — С. Ваврів, секр.; Н. Гнатик, предс.; І. Грубяк, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Річні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 31. грудня, в годині 4. пополудні Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт уряду і контролі та вибір уряду на 1945 рік. Просимо всіх членів прийти на означений час, а довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо нікше будуть суспендовані. — М. Косоноцький, предс.; Н. Пігура, фін. секр.; С. Гріша, кас.; А. Бунько, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх своїх членкиць, що на річних зборах 17. грудня вибрано на 1945 рік такий уряд: Анна Погранична, предс.; Анна Горін, заст.; Анатазія Огар, кас.; М. Герета, заст.; Анна Гнатік, секр.; А. Кардаш, заст.; контр. комісія: Марія Полевчак і Анна Слободян; надзворих: Дорка Могила і Текля Костишин. — А. Гнатюк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, буде мати **річні збори** 1. січня (на новий рік амер.), в годині 1. пополудні. Просимо всіх членкиць явитися на ці збори, бо є важні справи і буде вибір уряду на 1945 рік. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Параня Різун, кас.; Катерина Габрівська, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Бр. св. Василія Великого, від. 364, відбудуться в неділю, 31. грудня, в годині 2:30 пополудні, в Українськім Домі на Іст Сайд, 3161 Е. 93 Стр. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на час, бо є важні справи до вирішення. Буде звіт урядників і котнр. комісії, читання статуту та вибір урядників на 1945 рік. Родичі, що ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союзу, хай це зроблять на цих зборах. Також кожний член повинен привести нового кандидата в члени У. Н. Союзу, щоб тим гідно закінчити 50-літній ювилей У. Н. Союзу. — Ф. Ольховий, прдс.; С. Кравчук, кас.; І. Бец, рек. секр.; І. Сподар, фін секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні збори Бр. св. Андрея Первозванного, від. 66, відбудуться в суботу, 30. грудня, в галі 30 Іст 7. вул. Уряд Бр. просить всіх членів прийти на ці збори, бо мається вибрати уряд на 1945 рік і є багато справ до полагодження. Також буде звіт з приходів і розходів за 1944 рік. — За уряд: К. Верескля, предс.; Я. Помпель, кас.; Л. Фединяк, фін. секр.; П. Зятик, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Жидачів, від. 393, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 31. грудня, в укр. церковній галі, 334 Е. 14. Стр., в год. 3. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт відділових урядників і контр. комісії з цілого року та вибір уряду на 1945 рік. Старайтеся прийти на час і приведіть зі собою нових членів, як рівнож вписуйте своїх дітей, бо в них є будучність нашого Батька-Союзу. — За уряд: І. Дубик, предс.; Е. Баланда, кас.; М. Литвин, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 31. грудня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-3 Фліт ул. Кожний член повинен прийти принаймні на річні збори і вислухати звіти з діяльности відділових урядників за минулий рік. Є також важні справи, яких відділовий уряд сам не може рішати. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки до У. Н. Союзу і Товариства. — За уряд: О. Логин, предс.; М. Фурка, кас.; Т. Накоечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. — Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє своїх членів і членкиць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 31. грудня, в українській галі, 824 Adeline St., в годині 3. пополудні. На деннім порядку буде звіт уряду з цілого року, звіт контр. комісії. Контр. комісія має явитись в секретаря в суботу, 30. грудня, в год. 8. ввечір. На річні збори мають явитись всі члени, бо буде вибір уряді на 1945 рік. З нагоди 50-літнього ювилею У. Н. Союзу і 22 річниці відділу 116 маємо всі вписати свої жінки і діти в ряди У. Н. Союзу і так закінчім гідно золотий ювилей У. Н. Союзу. — М. Чкурняк, предс.; М. Думанський, кас.; П. Стадник, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 30. грудня, в 8. год. ввечір, в гали 30 Іст 7. вул. Обовязком кожного члена є явитись на час, бо будуть важні справи до полагодження. Буде звіт урядників і контр. комісії та вибір уряду на 1945 рік. — За уряд: П. Стахів, предс.; Н. Підгайний, кас.; К. Коваль, фін. секр.; І. Серединський, рек. секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Річні збори Сестр. Любов, від. 177, відбудуться в неділю, 31. грудня, точно в годині 1. пополудні, в гали Legion Hall, cor. Burnside and Public St. Просимо членів і членкиць, місцевих і позамісцевих, прийти на ті збори, бо буде звіт з цілого роду і вибір уряду на 1945 рік. — Відділовий уряд.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться 30. грудня, в годині 7. вечером. Буде звіт за 1944 рік, вибір уряду на 1945 рік і прийняття точок до статуту. Кожний член має явитись обовязково. — За уряд: О. Мокалюк, предс.; В. Осохівський, фін. секр.; А. Кудлик, кас.; А. Яворський, рек. секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — На річних зборах Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 216, в неділю, 10. грудня, вибрано такий уряд на 1945 рік: П. Мацях, предс.; А. Сосновська, заст.; О. Шпорлюк, фін. секр.; А. Сенечко, рек. секр.; Р. Білик, кас.; К. Тупиця і М. Мах, контр.; Т. Парайчук, до прапора. — К. Шемердяк.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету зложили: Йосиф Приймак $76.31 як жертву з приходу з Українського Дня, що відбувся в Болтімор, Мд., 10. жовтня 1944; о. Петро Білон $57.60, яка то сума складається з таких жертв: укр. прав. громада в Вунсакет, Р. Ай., в часі представлення зібрала: по $1: о. П. Білон, о. В. Каськів, Р. Вецал, Е. Заяць, А. Сусла, і дрібними $21.60; Сестрицтво Преч. Діви Марії при укр. прав. церкві з каси $25, а Михайло й Ксеня Чагарин, замісць святочних Різдвяних желань, $5, що разом виносить суму $57.60; Дмитро Чернявський з Бриджпорт, Конн., $11 з нагоди свйого 25-літнього подружого життя; Стефан Слободян з Філядельфії, Па., $8, яку то жертву зложили члени Бр. св. Володимира, від. 105 У. Н. Союзу з нагоди річних зборів; Г. Підскальний з Олін, Н. Й., $12 як коляду від таких громадян: О. Іванців $2, а по $1: Д. Мішанець, А. Лялюк, С. Васьків, М. Луцишин, І. Адамів, Д. Базів, Ф. Челядин, П. Пилипів, І. Скробач і П. П.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 16. грудня 1944 року помер у 54. році життя

ДМИТРО ГОЛОВЧАК,

член відділу 319 У. Н. Союзу в Нантікок, Па.

Покійний походив з села Суботів, повіт Станиславів, Західна Україна. Вступив до Союзу в 1934 році. Полишив жену Антонія і 3 дочки: Гелену, Олександру і Марту та брата в Дітройт, Міш.

Похорон відбувся 19. грудня з дому жалоби до церкви св. О. Николая, а відтак на парохіяльний цвинтар на Сейтон. — В. Й. П.!

Уряд Від. 319.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ТАРЗАН, ч. 1098. В обличчі смерти.

Під впливом місячного божевілля, горилі стали кричати: „Вбийте Тарзана! Вбийте Тарзана!"

Поволи вони стали підходити до Тарзана.

Декотрі з них підняли свої могучі лапи, готові вдарити його дошками.

Здавалося, що Тарзанови прийшла остання година.